

Nr 127.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa ändringar i instruktionen för riksdagens revisorer av stats-, banko- och riksgäldsverken; given Stockholms slott den 28 februari 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen besluta de ändringar i instruktionen för riksdagens revisorer av stats-, banko- och riksgäldsverken, vilka av föredragande departementschefen förordats.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler fråga om ändring i gällande bestämmelser rörande skyldighet för verk och inrättningar att i och för deras räkenskapers granskning av riksdagens revisorer avgiva berättelser och räkenskapssammandrag. Därvid anför departementschefen följande:

Enligt § 12 punkten b) i nu gällande instruktion för riksdagens revisorer, av Kungl. Maj:t kungjord den 22 maj 1925 (nr 144), skola revisorerna tillse,

att dem i behörig ordning tillhandahållas de av statskontoret samt av alla övriga vederbörande verk, myndigheter och inrättningar, i föreskriven ordning avgivna årsberättelser över tillståndet och styrelsen av de under deras förvaltning stående delar av statsverket.

I § 16 av samma instruktion föreskrives bland annat, att den berättelse, som revisorerna skola upprätta över revisionen av statsverket, skall åtföljas av tabeller till jämförelse mellan statsinkomsternas beräknade och influtna belopp under revisionsåret samt mellan de i stat uppförda anslagen och de verkliga utgifterna för samma tid.

Berörda tabeller (*tabellverket*) hava till avsevärd del utarbetats med ledning av från vederbörande verk och inrättningar inkommande särskilda räkenskapssammandrag.

Beträffande omförmälda årsberättelser och räkenskapssammandrag hava av Kungl. Maj:t meddelats följande bestämmelser.

Enligt punkt 7:o i Kungl. Maj:ts cirkulär den 14 augusti 1841 (nr 36, s. 4) till samtliga förvaltande verken angående deras åligganden i och för revisionen av statsverkets styrelse och förvaltning skall Kungl. Maj:t vid början av varje revision över statsverket låta till revisorerna överlämna från såväl statskontoret som alla övriga förvaltande verk infordrade underdåniga berättelser om tillståndet och styrelsen av de under deras förvaltning stående delar av statsverket de år, för vilka avslutade räkenskaper skola vid samma revision företes. Vidare föreskrives i punkten 8:o av samma cirkulär, att statskontorets berättelse skall framställa de förhållanden, vilka rikshuvudboken och dit hörande handlingar närmare utreda, samt att de övriga redovisande verkens berättelser skola innefatta enahanda framställning i avseende på deras förvaltning och räkenskaper, av vilka generalsammandrag därjämte bifogas.

Bestämmelser om avgivande av särskilda räkenskapssammandrag hava meddelats först i Kungl. Maj:ts cirkulär den 16 juni 1875 (nr 41, s. 8) till samtliga penningförvaltande allmänna verk och inrättningar angående avgivande av räkenskapssammandrag till riksdagens revisorer. Genom cirkuläret förordnade Kungl. Maj:t, att samtliga penningförvaltande allmänna verk och inrättningar skulle vid de berättelser, som av dem för statsrevisionen afgåves, foga räkenskapssammandrag, avfattade i samma form, som i berättelsen angående nästföregående statsrevision begagnats.

1875 års cirkulär har, utan att formligen upphävas, sedermera ersatts av den nu gällande kungörelsen den 23 maj 1884 (nr 27, s. 1) angående skyldighet för vederbörande verk och inrättningar att i och för deras räkenskapers granskning av riksdagens revisorer avgiva berättelser och räkenskapssammandrag. Enligt kungörelsen åligger det ej allenast statskontoret och alla övriga centrala förvaltande verk utan även de allmänna inrättningar, vilka åtnjuta statsanslag och vilkas räkenskaper överlämnas till granskning av riksdagens revisorer, att jämte förvaltningsberättelser avgiva räkenskapssammandrag, avfattade i samma form, som i berättelsen angående nästföregående statsrevision begagnats.

Genom kungörelse den 14 oktober 1910 (nr 113, s. 2) har Kungl. Maj:ts slutligen förordnat, att den i kungörelsen den 23 maj 1884 föreskrivna skyldigheten för vederbörande verk och inrättningar att i och för deras räkenskapers granskning av riksdagens revisorer avgiva berättelser och räkenskapsammandrag skulle gälla samtliga verk och inrättningar, som åtnjöte statsanslag.

Frågan om en begränsning av skyldigheten för statsunderstödda verk och inrättningar att årligen till revisorerna avlämna förvaltningsberättelser har på senare tid i olika sammanhang varit föremål för övervägande. Sålunda ansågo 1929 års statsrevisorer, att skyldighet att utan anmodan avlämna sådana berättelser skulle i huvudsak inskränkas till de verk och inrättningar, som av revisorerna upptoges i den till revisionsberättelsen fogade tabellbilagan; övriga statsunderstödda institutioner skulle först vid anfordran ställa dylika berättelser till förfogande. Med anledning härav uttalade statskontoret och riksräkenskapsverket i gemensamt utlåtande den 1 november 1930, att förvaltningsberättelserna med hänsyn till deras ringa betydelse enligt ämbetsverkens åsikt icke borde för framtiden upprättas och avgivas. Till denna ämbetsverkens ståndpunkt anslöt sig föredragande departementschefen i Kungl. Maj:ts proposition (nr 155) till 1931 års riksdag angående riktlinjer för avlämnande till riksdagens revisorer av räkenskaper m. m. Något uttalande i saken gjordes emellertid icke från riksdagens sida.

Frågan upptogs härefter åter till behandling i den utredning dåvarande kanslirådet, numera t. f. statssekreteraren N. Löwbeer såsom sakkunnig inom finansdepartementet verkställde angående riksdagens revisorers granskningsrätt i fråga om statsunderstöd m. m. Jämväl enligt den sakkunniges förslag, vilket överlämnades till chefen för finansdepartementet med skrivelse den 17 mars 1932, skulle skyldigheten att insända förvaltningsberättelser avskaffas och förty punkten b) i § 12 av revisorernas instruktion upphävas. Den sakkunnige framhöll emellertid i detta sammanhang, att ehuru visserligen, så långt han kände, bestämmelserna i § 12 av riksdagsrevisorernas instruktion, i vad anginge de där omnämnda årsberättelserna, aldrig under senare tid tillämpats av revisorerna på sådant sätt, att det verkligen övervakats, att årsberättelser avgivits av samtliga vederbörande, det likväl ej sällan inträffat, att uppgifter i verkens årsberättelser — d. v. s. sådana årsberättelser, som några verk i alla händelser och ej särskilt för revisorernas räkning utgäve — varit till nytta vid revisorernas granskningsarbete. Detta gällde särskilt de affärsdrivande verkens berättelser, vilka regelbundet utgaves från trycket. Även om instruktionen ändrades på nyss angivet sätt föreläge emellertid, framhöll den sakkunnige, uppenbarligen intet hinder för revisorerna att, där så befundes nödigt, från vederbörande verk efter rekvisition erhålla dess tryckta årsberättelse.

Slutligen har frågan om avskaffande av skyldigheten att till statsrevisionen insända förvaltningsberättelser berörts i riksdagens revisorers år 1935 avgivna berättelse. Enligt revisorernas förslag skulle skyldigheten för veder-

börande verk och inrättningar att till revisorerna insända förvaltningsberättelser avskaffas; dock skulle, för den händelse berättelser avgivits jämlikt särskilt gällande föreskrifter, dessa berättelser tillhandahållas revisorerna. I enlighet härmed har av revisorerna uppgjorts förslag till ändring av § 12 i den för revisorerna gällande instruktionen.

För egen del har jag, i anslutning till vad som förordades i 1931 års proposition och nu föreslagits av 1935 års statsrevisorer, ansett mig böra tillstyrka ett borttagande av skyldigheten att avgiva för statsrevisionen avsedda förvaltningsberättelser. Där emellertid, enligt särskild föreskrift i instruktion eller eljest, årsberättelse skall för visst verk eller viss inrättning avgivas, synes i enlighet med det av 1935 års revisorer framlagda förslaget vederbörande verk eller inrättning böra äga skyldighet att efter rekvisition tillställa statsrevisionen denna berättelse ävensom de till grund för densamma liggande handlingarna.

Vad angår de i det föregående omförmälda räkenskapssammandragen har i samband med den år 1934 beslutade omläggningen av riksstatsens uppställning förutsatts, att det genom riksdagens revisorer hittills utarbetade tabellverket för framtiden skulle upphöra och ersättas av en av riksräkenskapsverket på grundval av riksbokföringen upprättad systematisk redovisning av statens utgifter. Även denna fråga har upptagits till behandling av 1935 års riksdagsrevisorer, varvid revisorerna framlagt förslag om ändring av § 16 i den för dem gällande instruktionen i syfte att borttaga den nuvarande skyldigheten för revisorerna att i sin berättelse meddela tabeller rörande statsverkets tillstånd och förvaltning. För egen del finner jag vid nu angivna förhållanden anledning saknas att i fortsättningen bibehålla den nuvarande skyldigheten för verk och inrättningar att avgiva räkenskapssammandrag.

Vad jag här förordat påkallar upphävande av *dels* punkterna 7:o och 8:o i cirkuläret den 14 augusti 1841 (nr 36, s. 4), *dels* cirkuläret den 16 juni 1875 (nr 41, s. 8), *dels ock* kungörelserna den 23 maj 1884 (nr 27, s. 1) och den 14 oktober 1910 (nr 113, s. 2). Vidare erfordras meddelande av bestämmelse om skyldighet för verk, som på grund av särskild föreskrift har att avgiva årsberättelse, att till riksdagens revisorer, efter rekvisition, insända nämnda berättelse samt de till grund för densamma liggande handlingarna. Dessa åtgärder synas emellertid böra vidtagas först sedan ändringar i den för revisorerna gällande instruktionen av riksdagen antagits i överensstämmelse med det förslag, som framlagts av 1935 års revisorer. Med hänsyn härtill förordar jag, att förslag i fråga om nämnda ändringar av Kungl. Maj:t föreläggas riksdagen.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen besluta,

att §§ 12 och 16 instruktionen för riksdagens revisorer av stats-, banko- och riksgäldsverken skola i härefter angivna delar hava följande ändrade lydelse:

§ 12.

Revisorerna skola tillse, att dem i behörig ordning tillhandahållas:

- a) de för — — — riket tillflutit;
- b) av verk, myndigheter och inrättningar avgivna årsberättelser, så ock alla de kungl. brev, protokoll och handlingar, på vilka nämnda räkenskaper och berättelser grunda sig.

§ 16.

Det må ankomma på revisorerna att i den berättelse, som de, jämlikt § 6 här ovan, skola upprätta över revisionen av statsverket, intaga eller vid berättelsen foga sådana tabeller och finansiella översikter, som revisorerna till belysande av statsverkets tillstånd och förvaltning finna erforderliga eller lämpliga.

Finna revisorerna — — — ämnet avgiva.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Bernt Nilsson.